

Komentář k výsledkům finančních kontrol a účinnosti vnitřního kontrolního systému Krajského úřadu Olomouckého kraje za rok 2002

1) Souhrnné zhodnocení výsledků finančních kontrol zajišťovaných orgánem veřejné správy v oblasti vlastního hospodaření včetně zhodnocení přiměřenosti a účinnosti vnitřního kontrolního systému

a) Zhodnocení vnitřního kontrolního systému, jeho přiměřenosti a účinnosti pro zajištění hospodárného, efektivního a účelného výkonu veřejné správy

Požadavky, vyplývající ze zák. č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a jeho prováděcí vyhlášky č. 64/2002, byly zapracovány do vnitřních směrnic. Jednalo se především o změny „Organizačního řádu“ a „Oběhu účetních dokladů“, kde bylo dopracováno vymezení pravomocí a odpovědností příkazců operací, správců rozpočtu a hlavních účetních s důrazem na průběžnou, následnou, ale především předběžnou kontrolu plánovaných a připravovaných operací. Toto vše s cílem, aby bylo nakládáno s veřejnými prostředky hospodárně, efektivně, účelně a v souladu s právními předpisy. Krajský úřad má zpracovanu směrnici pro zadávání veřejných zakázek a směrnici stanovující zásady pro uzavírání smluv. Ekonomický odbor za spolupráce s ostatními dotčenými odbory připravuje Pokyn pro řízení příspěvkových organizací zřizovaných krajem.

Z výše uvedeného vyplývá, že organizace již nastavila vnitřní kontrolní systém a postupně ho zdokonaluje.

b) Výsledky řídicích kontrol podle § 26 a 27 zákona o finanční kontrole

V příloze č. 2 je uveden sumář za všech 168 příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je Olomoucký kraj. Příspěvkové organizace nejsou vymezeny v ustanovení § 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole jako orgány veřejné správy a tudíž není upravena zákonná povinnost zavést řídicí kontrolu.

c) Výsledky interního auditu podle § 28 až 31 zákona o finanční kontrole (příloha č.3 k vyhlášce)

V souladu s ustanovením zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, byl útvar interního auditu na Krajském úřadě Olomouckého kraje zřízen k 1. 7. 2002. Organizačně byl tento útvar začleněn do přímé podřízenosti ředitele krajského úřadu. Tímto oddělením od řídicích výkonných struktur je dána jeho funkční nezávislost.

Útvar interního auditu vydal „Statut interního auditu“, který zachycuje postavení a činnost interního auditu v rámci Krajského úřadu Olomouckého kraje. Byly zpracovány plány činnosti interního auditu a to: „Roční plán na r. 2003“ a „Střednědobý výhled na období r. 2003-2005“.

Pro rok 2002 bylo vytvořeno jedno funkční místo pro tuto pozici, a to bylo k datu 1. 7. 2002 také obsazeno. Zároveň pro rok 2003 byl vedením krajského úřadu navýšen počet plánovaných míst tohoto útvaru na 3.

Vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o první rok činnosti tohoto útvaru, nebylo možné prověřit fungování vnitřního kontrolního systému. Jedná se o delší časovou záležitost, která bude postupně naplňována dle střednědobého výhledu. Prioritou bylo rovněž v r. 2002 zajistit odpovídající vzdělávání pracovníka, který zajišťuje činnost interního auditu na různých školeních pořádaných MFČR a Českým institutem interních auditorů.

Údaje z tabulky vypovídají o tom, že z celkového počtu 394 obcí v územní působnosti Krajského úřadu Olomouckého kraje jich jen 5 zřídilo útvary interního auditu (389 jich útvary IA nezřídilo a zajišťuje tuto službu jiným způsobem – činností finančního či kontrolního výboru, v mnoha případech je využíváno služeb externích auditorů či daňových poradců). Jde o obce III. typu, kde tato povinnost vyplývá ze zákona, protože mají více než 15 000 obyvatel.

V případě příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem ani v jednom případě nebyl zřízen samostatný útvar interního auditu ani pozice interního auditora.

d) Informace o finančních kontrolách vykonaných podle mezinárodních smluv ve smyslu § 24 zákona o finanční kontrole

Nebyly vykonány žádné kontroly podle mezinárodních smluv ve smyslu § 24 zákona o finanční kontrole.

e) Přehled zjištěných závažných nedostatků, které nepříznivě ovlivnily činnost orgánu veřejné správy a analýzu jejich hlavních příčin

Nebyla zjištěna žádná závažná zjištění dle § 22 zák. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, která nepříznivě ovlivnila činnost orgánu veřejné správy.

f) Přehled zjištění předaných k dalšímu řízení podle zvláštních právních předpisů

Na základě povinnosti vyplývající z ustanovení § 34 odst. 2) zák. č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, byla zjištěna 3 porušení zák. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů, spočívající v neoprávněném vyplacení odměny za závislou činnost (§ 4 a § 5 nařízení vlády č. 251/1992), která byla oznámena příslušným finančním úřadům.

g) Přehled a charakteristiku opatření přijatých vedoucím orgánu veřejné správy ke:

- *zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti*

V roce 2002 byly zpracovány vnitřní normy a novely již vydaných vnitřních norem, tímto byla nastavena pravidla a závazné postupy týkající se oblasti veřejných zakázek, uzavírání smluv, evidence smluv, oběhu účetních dokladů, poskytování cestovních náhrad atd. Dále byl upraven organizační řád jako základní vnitřní norma řízení a přepracovány jednotlivé náplně práce zaměstnanců.

- *zabezpečení účinnosti vnitřního kontrolního systému*

Ředitelem krajského úřadu byl vydán vnitřní předpis Systém kontroly upravující vnitřní kontrolní systém. Složky vnitřního kontrolního systému tvoří oddělení kontroly, řídicí

kontrola prováděná vedoucími zaměstnanci a interní audit. Krajský úřad vydává pololetní plány kontrol, které zahrnují plánované vnitřní kontroly.

- *průběžnému sledování řešených problémů a zvládání důsledků negativních jevů*

O provedených vnitřních kontrolách jsou zpracovávány protokoly, kde jsou uváděny veškeré zjištěné nedostatky. Odstranění zjištěných nedostatků sleduje oddělení kontroly. Ke každému zjištěnému problému nebo negativnímu jevu je přijato ihned opatření ke sjednání okamžité nápravy a jsou také dávány podněty k úpravám vnitřních norem.

2. Zhodnocení podle bodu 1 předkládané správci rozpočtových kapitol, kraji a hlavním městem Prahou obsahuje dále stručné uvedení

a) Výsledků předběžných a průběžných veřejnosprávních kontrol podle § 7 až 11 zákona o finanční kontrole ve smyslu § 11 a 22 vyhlášky (příloha č. 4 k vyhlášce)

V roce 2002 bylo podáno celkem 384 žádostí o veřejnou finanční podporu. Z tohoto celkového počtu je 179 žádostí podáno v rámci Operačního programu Olomouckého kraje. Uzávěrka žádostí byla k datu 18. 11. 2002, postupně jsou uzavírány se schválenými žadateli, kteří splnili zadávací podmínky, smlouvy a celý proces poskytování veřejných podpor je nastaven tak, že budou provedeny předběžné a průběžné kontroly na jednotlivé projekty. Poskytování finančních prostředků je směřováno do období roku 2003 a 2004 podle délky projektu. Schválené projekty jsou financovány žadateli a finanční prostředky jsou poskytovány až po provedení kontrol max. ve výši 49% celkové ceny projektu.

b) Výsledků veřejnosprávních kontrol vykonávaných podle § 7 až 11 zákona o finanční kontrole ve smyslu § 12 a § 23 až 27 vyhlášky (příloha č. 5 k vyhlášce)

Krajský úřad Olomouckého kraje naplánoval a vykonal v souladu s § 7 – 11 zák. 320/2001, o finanční kontrole ve veřejné správě, a § 12, § 23 až 27 vyhl. č. 64/2002 Sb., celkem 30 veřejnosprávních kontrol u svých příspěvkových organizací v objemu 1 280 458 000 Kč. U příjemců veřejné finanční podpory naplánoval 7 kontrol, vykonal 1 - u žadatelů veřejné finanční podpory. Operativně bylo zařazeno 26 kontrol. – žadatelé o finanční příspěvky podle zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a o doplnění některých zákonů v platném znění (lesní zákon). Počet uskutečněných akcí veřejnosprávní kontroly na místě činil 27 kontrol v celkovém objemu 6 116 327 Kč.

Z kontrol příspěvkových organizací je pořizován protokol o kontrole, v jehož závěru jsou uvedena porušení právních předpisů. Po ukončení kontroly a vypořádání námitek je od příspěvkové organizace vyžádána zpráva o odstranění nedostatků.

U 3 příspěvkových organizací byla kontrolní zjištění předána územním finančním úřadům, jelikož jsou v případě porušení zákona 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů, kompetentní uložit opatření k nápravě.

Vlastní komentář:

Dovolujeme si připojit několik poznámek k problematice zpracování ročních zpráv:

- Velká náročnost z hlediska organizačního zajištění zpracování zpráv příspěvkovými organizacemi zřizovanými krajem, které nebyly na zpracování zpráv připraveny, jelikož se na ně zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, nevztahoval.
- V „Modulu ročních zpráv o výsledcích finančních kontrol“ (dále manuál) se v bodě 3.5 uvádí, že pro příspěvkové organizace je nabízena pouze příloha č. 2 a 3 vyhl. č. 64/2002 Sb. Pokud příspěvkové organizace vyplnily pouze tyto dvě přílohy, modul RZ je nepustil dál, jelikož požadoval vložení přílohy č. 1 (není uvedeno v manuálu)
- V příloze č. 4 se uvádí, že řádek č. 1 se nevyplňuje. Ve skutečnosti manuál vyplnění tohoto řádku požaduje.
- Objevily se problémy při ukládání ručně vložených zpráv - tyto zprávy mohou být postoupeny do modulu RZ až s roční zprávou předkladatele. Při následné kontrole cca za 14 dní, tam dříve uložené zprávy nebyly (k jakému účelu tedy slouží tlačítko „uložit“?)
- Ruční vkládání bylo časově značně náročné - u každé zprávy musel odpovědný zaměstnanec kraje (MF byl určen pouze jeden) 30 krát rozbalit 168 příspěvkových organizací, jelikož modul neumožňuje ručně založit za každou příspěvkovou organizaci vlastní zprávu, kde by všechny položky mohly být vypsány najednou. Ukládání jedné zprávy trvalo až 20 minut.
- Modul nenabízí pro ruční vkládání stejné přílohy jako pro elektronické vyplnění. Pro ruční vkládání může odpovědný zaměstnanec – předkladatel – vyplnit přílohy č. 3 a 4, pro elektronické vkládání jsou, jak je výše uvedeno, nabízeny přílohy č. 2 a 3. Příloha č. 2 se má překlápět do přílohy č. 4, avšak pouze řádky 1 – 15 (údaje uvedené v řádcích 16 – 19 se do modulu nedostanou).
- Problematická komunikace v rámci modulu pro zpracování ročních zpráv MF ČR - v průběhu dne 7. 2. 2003 několikrát MF ČR odpojilo uživatele od modulu ročních zpráv, údajně z důvodů závad na serveru, aniž by o tom informovalo jak kraje jako předkladatele, tak i firmu ASD Software Šumperk. Z tohoto důvodu se nepodařilo uložit roční zprávy některým příspěvkovým organizacím, které zprávy vkládaly elektronicky, předkladateli, který ručně vkládal zprávy za 14 příspěvkových organizací.
- E-mailem (ze dne 27. 1. 2003), podepsaným ing. Matějkovou a ing. Turkem, nám bylo doporučeno pracovat s modulem RZ v časovém úseku od 16.00 do 7.00 hod. Pokud jsme se pokoušeli pracovat s modulem v tuto dobu, několikrát se stalo, že byl server mimo provoz. Považujeme jednání MF za nekorektní.
- Objevily se technické problémy na serveru při elektronickém vkládání ročních zpráv příspěvkových organizací. Zprávy se nezavěsily, zablokovaly přístup jak předkladateli, tak subpředkladatelům. Modul neumožňuje jejich odstranění ze strany předkladatele, který za aktuálnost vložených údajů odpovídá. Navrhujeme proto umožnit předkladateli, aby si sám mohl odstraňovat již vložené příspěvkové organizace, u kterých nastaly problémy, a vložit je znovu.

Vzhledem k tomu, že se zpracování zpráv za rok 2003 připravuje stejným způsobem pro obce, považovali jsme za užitečné sdělit některé problémy s užíváním modulu pro zpracování.

V Olomouci dne 4. 3. 2003

Vypracoval: Zuzana Punčochářová, ved. odd. kontroly
Ing. Jan Zahradníček, ved. ÚIA